

Junqueras i l'independentisme que estima Espanya: per què és important la seva declaració?

Sergi Picazo

Aquesta és una de les reivindicacions polítiques amb més repercussió que s'ha sentit al Tribunal Suprem en les últimes dècades: **“Soy un preso político. Se me está acusando por mis ideas, pero no renunciaré a mis convicciones democráticas. Nada de lo que hemos hecho es delito. Esto es un juicio político”**. Ho ha dit un professor d'història, i que de petit somiava a fer història. Ho ha dit un paio que s'enfronta a 30 anys de presó, pràcticament una cadena perpètua 'de facto' perquè està a punt de fer 50 anys i qui sap quan sortirà de la presó si el condemnen. Recordin el seu nom: **Oriol Junqueras, independentista, de Sant Vicenç dels Horts, Baix Llobregat**. Fem, doncs, l'anatomia d'una declaració judicial que probablement podria acabar ocupant el 'frame' central de l'espai independentista dels propers anys.

El 2009, durant la campanya de les europees, em va tocar seguir un jove Oriol Junqueras amunt i avall. Vam fer un viatge a Palma i, aprofitant que el diari 'El Punt', el diari on treballava, m'havia demanat fer un perfil d'aquell relativament poc conegut candidat d'ERC, vaig seure al seu costat a l'avió. Al final, li feia la típica pregunta dels seus llibres favorits. Recordo que em va dir, sense dubtar ni un mil·lisegon: [‘Moments estel·lars de la humanitat’](#), de **Stefan Zweig**. Jo, que aleshores devia ser un jove amb certes ínfulas, vaig posar la cara de pòquer de quan no saps alguna cosa que hauries de saber i vaig apuntar-ho dissimuladament a la llibreta. Quan vam tornar a casa, vaig córrer a la biblioteca a veure qui carai era aquell paio que segurament ningú no devia conèixer amb aquell nom tan rar. El professor d'història de la Universitat Autònoma de Barcelona que vaig trobar a l'avió era més o menys conegut per haver protagonitzat un programa de televisió sobre història de Catalunya amb **Toni Soler**. Avui Junqueras ha estat vicepresident de la Generalitat, és líder indiscutible d'ERC i un dels polítics amb més poder en un moment crucial de la història del país.

Avui veig aquell mateix Junqueras assegut, seriós, amb la mateixa cara de cansat i el mateix to de professor un punt repel·lent, al banc dels acusats del judici del Procés... i no puc deixar de pensar en la història. Junqueras i la resta del Govern s'enfronten a un judici per haver-se revoltat —potser sense ser conscients del tot de com despertaven el minotaure repressiu— com ja ha passat altres cops en la història de Catalunya: [una història de rebel·lions, de protestes, de bullagues, de setmanes tràgiques... i, gairebé sempre, de condemnes, de derrotes, d'errors de càlculs i de foscor](#). Cal salvar totes les distàncies i no es poden fer comparacions. Però el judici de l'1 d'Octubre em fa pensar en el judici com a suposat instigador de la Setmana Tràgica a **Francesc Ferrer i Guàrdia**, i la seva condemna a mort (per sort, la pena de mort ja no existeix a l'Estat espanyol). Em fa pensar en el judici a París a **Francesc Macià** després del fracàs de Prats de Molló al gener del 1927, i com va ser condemnat a presó i a l'expulsió del país. Em fa pensar en el judici al president **Lluís Companys** pels Fets d'Octubre del 34, pels quals va ser condemnat a 30 anys de presó. Em fa pensar en els consells de guerra als líders comunistes com **Miguel Núñez, Gregorio López Raimundo o Antoni Gutiérrez Díaz ‘el Guti’**, que van sumar dècades empresonats o a l'exili. Em fa pensar en el judici a l'anarquista **Salvador Puig Antich**, condemnat a pena de mort per garrot vil a les acaballes del franquisme. Avui, dècades després, una nova generació de polítics catalans pot acabar condemnada a dècades de presó. Ara els toca el torn al vicepresident Junqueras i a la major part de membres del Govern en el judici contra l'1-O. La història gira en cercles.

“No renunciaré a les meves conviccions democràtiques. Se m'acusa per les meves idees; és un judici

polític". Aquestes paraules de Junqueras davant dels jutges del Tribunal Suprem són rellevants, bàsicament, per dos motius:

1. Perquè es reafirma en la línia d'una defensa totalment política —a diferència del que deien que faria alguns sectors independentistes crítics amb ERC i a diferència del que faran altres encausats. Junqueras aprofitarà el judici per fer discurs i confrontació política. "La independència de Catalunya no només és legítima, sinó que no és delictiva. On es prohibeix?". Posa, doncs, el llistó alt als altres presos i encausats d'ERC i d'altres partits i entitats.

Ja ho vaticinava l'advocat i exdiputat de la CUP Benet Salellas, que defensa **Jordi Cuixart** en el mateix cas, en una [entrevista a CRÍTIC](#) fa alguns dies. "L'única manera de guanyar aquest judici és precisament des d'una posició de màxima dignitat i d'enfrontament dialèctic i polític amb el tribunal, i no des d'una posició de submissió i de renúncia", assegura. Tanmateix, això ho haurem de veure quan hi hagi sentència.

2. Perquè porta el seu discurs independentista no nacionalista a la ciutadania espanyola i en espanyol. Porta el judici al terreny de la democràcia, i no al del nacionalisme essencialista de pit i collons. Fa, com és habitual en els líders d'ERC després de **Josep-Lluís Carod-Rovira**, un discurs que no té res a veure amb l'independentisme identitari, patriòtic i testosterònic que es veu sovint en alguns sectors de l'ANC, en alguns partits i a les xarxes socials. Fixeu-vos en el detall dels verbs: "**Jo estic independentista. No sóc independentista**", va dir davant els jutges que el jutgen per rebel·lió i sedició. Junqueras va arribar a dir en castellà: "**Estimo Espanya, i la seva gent i la seva cultura.** Ho he dit moltes vegades perquè és veritat. I la millor manera de garantir la convivència és un reconeixement entre iguals que sigui fruit de la voluntat democràtica per part dels ciutadans".

Va reivindicar que ell no és enemic de ningú, ni els espanyols són els seus enemics. Va dir que ser republicà està per sobre de ser independentista. I va rebutjar totalment l'ús de la violència per aconseguir fins polítics al contrari del que va fer Macià en el seu judici pels fets de Prats de Molló o del que va fer Companys atrinxerat a la plaça de Sant Jaume a l'octubre del 34. La declaració de l'actual líder d'ERC respirava un punt gandhià passat pel sedàs cristià del 'junquerisme és amor'.

L'estratègia judicial i política de Junqueras, crec, porta les llums llargues. La política avui està més determinada per les emocions que per la raó. Per això, a més de fer una declaració davant d'un jutge, el líder d'ERC hauria fet el seu primer míting cap a una possible futura presidència de la Generalitat. El 'momentum' per a ell pot trigar dècades; però necessitarà paciència i saber connectar bé alhora amb la majoria de l'electorat independentista i una part de l'electorat no independentista demòcrata.

La cosa, a més, ve de lluny. Fa 11 anys de la meua primera entrevista a Junqueras. La vaig publicar a l'aleshores setmanari 'Directa' l'any 2008. El titular era demolidor: "La història ens ha caigut a sobre sempre que els catalans s'han revoltat. Massa història per a un país com Catalunya".